

Subiect: Opinie juridică la Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului – art.241; Legea nr.152/2006 privind Institutul Național al Justiției – art.6, 7, 8, ș.a.) – număr de înregistrare: 264 h.429 2022-06-29.

Adresată: Parlamentul Republicii Moldova
Comisiei Juridice numiri și imunități: adresă de contact: cji@parlament.md
copie: Olesea STAMATE Olesea.Stamate@parlament.md
Președintele Comisiei Juridice numiri și imunități

Prezentată de: Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM, www.crjm.org),
persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA (vladislav.gribincea@crjm.org)
Tel.: 022 843 601, extensia 111.

Nr/Data: 25/22 din 26 iulie 2022

Expediată prin email

Această opinie este prezentată în contextul inițiativei de modificare unor acte normative (Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului – art.241; Legea nr.152/2006 privind Institutul Național al Justiției – art.6, 7, 8, ș.a.). CRJM salută inițiativa de modificare a legii privind INJ. În urma unei analize minuțioase a proiectului de lege, CRJM propune câteva modificări care au drept scop fortificarea procedurii de admitere la INJ precum și stabilirea unor criterii suplimentare de admitere care ar putea contribui la creșterea profesionalismului candidaților la funcția de judecător. În particular, CRJM propune următoarele modificări de concept:

- a) **Stabilirea unui plafon minim de admitere la concursul pentru funcția de judecător**, condiționat de rezultatele cursurilor de formare inițială a candidaților din cadrul INJ. Astfel, vor putea fi eligibili pentru a participa în concurs doar candidații care au obținut o medie generală de cel puțin 8,00. În prezent, la funcțiile de judecător pot să aspire inclusiv absolvenții INJ cu o medie generală slabă, inclusiv o notă medie de 5,00;
- b) **Excluderea cerinței de doi ani vechime în muncă** pentru persoanele care solicită admiterea la cursurile de formare inițială a candidaților la funcție de judecător. În practică, vechimea în muncă de cel puțin doi ani reduce considerabil posibilitatea atragerii în sistemul judecătoresc a celor mai buni candidați. Imediat după absolvirea facultății de drept, aceștia pleacă în alte funcții, în special în sectorul privat, după care sunt foarte reticente să facă o schimbare de carieră spre cea de judecător sau procuror. Posibilitatea sporirii numărului de audienți la cursurile de formare inițială este necesară, inclusiv în contextul exercițiului de Vetting, care ar urma să demareze în 2023;
- c) **Stabilirea obligației de înregistrare automată a candidaților la concurs**. Absolvenții cursurilor de formare inițială la INJ vor fi înregistrați în mod automat la concursurile pentru suplinirea funcțiilor vacante timp ce cinci ani de la absolvirea INJ. La moment, aceștia dețin dreptul timp de 5 ani, să decidă când vin la concursul pentru a deveni judecător sau procuror. Modificarea presupune că audienții INJ vor avea obligația ca în termen de cel mult 3 luni de la absolvire să depună dosarul pentru înscrierea în registrul candidaților la concurs. În cazul refuzului de înregistrare la concurs, absolvenții INJ ar urma să restituie cheltuielile suportate de stat pentru instruire și bursă în cadrul studiilor la INJ. De asemenea, valabilitatea studiilor de la INJ se reduce de la 5 la 3 ani.

- d) **Introducerea verificării integrității candidaților la INJ** până la concurs, și a candidaților la funcția de judecător, de către Autoritatea Națională de Integritate (ANI). Această prevedere va asigura un control adițional al verificării integrității candidaților, până la admiterea la INJ și până la concurs. În cazul stabilirii unor probleme de integritate, decizia finală va fi luată de către CSM, respectiv, de Comisia de concurs a INJ, în urma informației recepționate de la ANI.
- e) **Modificarea modul de organizare a stagiilor de practică în cadrul cursurilor de formare inițială la INJ.** În eventualitatea schimbării modului de instruire în cadrul INJ, propunem extinderea modului de organizare a stagiilor de practică, prin rotație, în cadrul întregului sistem de justiție: procuratură, avocatură, sistemul penitenciar și de probațiune, instituții psihiatrice, etc.) a audiențelor INJ, astfel încât candidații să acumuleze experiență practică în cadrul tuturor instituțiilor din domeniu, până la absolvirea cursurilor de formare inițială și odată cu accesarea în funcția de judecător sau procuror.

CRJM își reiterează deschiderea pentru colaborare în continuare cu autoritățile naționale în vederea elaborării politicilor publice pe segmentul justiției, anticorupție și drepturilor omului.

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Cu respect,

Vladislav GRIBINCEA,
Președinte

Anexă: modificările de lege propuse

RE: Propuneri CRJM la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului – art.241; Legea nr.152/2006 privind Institutul Național al Justiției – art.6, 7, 8, ș.a.) – număr de înregistrare: 264 h.429 2022-06-29.

Art. I. –Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 59-60, art. 664), se completează și modifică după cum urmează:

1. Articolul 6 alineatul (1) se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:
„c¹) media generală de absolvire a Institutului Național al Justiției sau nota medie a examenului susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire de către persoanele menționate în alin (2) este mai mare de 8.”

2. Articolul 6² alineatul (3) va avea următorul cuprins:
(3) Candidații se înscriu în Registru după depunerea dosarului complet, indiferent de faptul dacă a fost sau nu a fost anunțat concursul.;

3. La articolul 9:
alineatele (5) și (6) se abrogă;
alineatele (7) și (8) vor avea următorul cuprins:
„(7) După înscrierea în registru, candidatul la funcția de judecător trece în mod obligatoriu testarea la poligraf.
(8) După înscrierea în registru, Consiliul Superior al Magistraturii solicită de la Autoritatea Națională de Integritate verificarea dacă există dubii cu privire la proveniența averii sau corectitudinea declarării averii și a intereselor personale de către candidat și de la Centrul Național Anticorupție certificatul de cazier privind integritatea profesională a candidatului.”

6. Articolul 15:
alineatul (1), ultima propoziție se exclude;

la alineatul (2):
litera b) va avea următorul cuprins:
„b) copia diplomei de licență în drept, copia diplomei de studii superioare de master în drept sau echivalentul acestora;”;
litera c) se completează cu textul „sau copia actului confirmativ care atestă vechimea în muncă;”;
literele d) și e) vor avea următorul cuprins:
„d) certificatul de cazier judiciar detaliat;
e) declarațiile de avere și interese personale pentru anul fiscal precedent și pentru anul în care a fost depusă cererea de participare la concurs, în conformitate cu modelul prevăzut în anexa nr. 1 la Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.”;

alineatul (3) se completează în final cu următoarele cuvinte: „, iar Comisia pentru examenele de admitere a constatat că în privința acestora nu există dubii privind integritatea, proveniența averii sau corectitudinea declarării averii și a intereselor personale.”

la alineatul (5), textul „Muncii și Protecției Sociale” se exclude.

se completează cu alineatul (6), cu următorul conținut:
„(6) În cel mult cinci zile de la expirarea termenului pentru depunerea dosarelor, Institutul expediază Autorității Naționale de Integritate declarațiile de avere și interese personale ale candidaților care au depus dosarul complet. În cel mult o lună de la primirea declarațiilor, Autoritatea Națională de Integritate informează Comisia pentru examenele de admitere, prin scrisoare motivată, dacă există dubii cu privire la proveniența averii sau corectitudinea declarării averii și a intereselor personale în

privința fiecărui candidat.”

7. Articolul 16:

la alineatul (1):

textul „din 7 membri, dintre care doi membri desemnați de către Consiliul Superior al Magistraturii, doi membri desemnați de Consiliul Superior al Procurorilor și trei membri” se substituie cu textul „din 7 membri și 3 membri supleanți, dintre care doi judecători și un judecător supleant desemnați de Consiliul Superior al Magistraturii, doi procurori și un procuror supleant desemnați de Consiliul Superior al Procurorilor, precum și trei membri și un membru supleant”;

cuvintele „de Institut” se substituie cu cuvintele „de Consiliu”;

alineatul (2) se completează cu p. a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) examinează integritatea candidaților, proveniența averii și corectitudinea declarării averii și a intereselor personale;”

8. La articolul 17:

alineatul (2), sintagma „nota 5 (cinci)” se substituie cu cuvintele „nota 8 (opt)”;

alineatul (5), se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) capacitatea de a lua decizii și de a acționa independent, precum și rezistența emoțională”.

10. Articolul 19 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Persoana care a promovat concursul de admitere depune o declarație prin care se obligă, după absolvirea cursurilor de formare inițială, să se înregistreze în registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător sau de procuror în termenul prevăzut de lege, să participe la concurs și să accepte funcția care îi revine în urma concursului, precum și să activeze în această funcție cel puțin 3 ani.”

12. Articolul 24 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 24.** Stagiile de practică

(1) Audienții cursurilor de formare inițială desfășoară stagii de practică, conform curriculum-ului Institutului, sub îndrumarea unui conducător desemnat de Institut.

(2) Stagiile de practică se desfășoară în cadrul instanțelor judecătorești, procuraturilor și al organelor de urmărire penală. Stagiile de practică pot fi desfășurate în alte instituții publice și sub îndrumarea unui avocat.

(3) Conducătorii instituției publice și avocatul asigură condițiile necesare pentru buna desfășurare a stagiului de practică.

(4) Conducătorii de practică trebuie să aibă o vechime în muncă în activitatea respectivă de cel puțin 3 ani și să aibă o reputație ireproșabilă.

(5) Conducătorul de practică este remunerat la nivelul formatorului, pentru 3 ore academice pe săptămână pentru fiecare stagiar.

(6) Conducătorul de practică întocmește, la încheierea stagiului de practică, un raport privind activitatea stagiului, care trebuie să corespundă cerințelor stabilite de Consiliu.

(7) Institutul organizează anual formarea conducătorilor de practică.”

13. Articolul 25 alineatul (2):

Cuvântul „cunoștințelor” se exclude;

Se completează cu litera d), cu următorul cuprins:

„d) alte calități intrinseci pentru funcția de judecător sau procuror.”

15. Articolul 27:

Alineatul (1) va avea următorul cuprins:

(1) Absolventul Institutului, în termen de 3 luni de la primirea atestatului, este obligat să depună dosarul pentru înscrierea în registrul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător sau de procuror. Atestatul de absolvire a Institutului este valabil timp de 3 ani.”

La alineatul (2), cuvintele „participă la concursurile pentru suplinirea funcției de judecător sau de procuror timp de 5 ani după absolvirea cursurilor de formare inițială sau refuză nemotivat de cel mult 2 ori funcțiile vacante propuse, acesta este exclus din Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcției vacante de judecător sau de procuror și” se substituie cu cuvintele „nu își onorează obligația prevăzută la alin. (1) și articolul 19 alineatul (1), acesta”, iar propoziția „Excepție se face pentru cei care nu participă la concursuri din motive obiective.” se exclude.

16. Articolul 28

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) Pentru participarea la examen, persoanele specificate la alin.(1) depun la Institut documentele menționate în articolul 15, care se aplică și acestora.

(3) Comisia pentru examenele de absolvire verifică dacă persoanele care candidează la funcția de judecător sau de procuror în temeiul vechimii în muncă întrunesc condițiile prevăzute la art.6 alin.(2) din [Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995](#) cu privire la statutul judecătorului și, respectiv, la art.20 alin.(3) din [Legea nr.3 din 25 februarie 2016](#) cu privire la Procuratură, verifica aspectele menționate în art. 16 alin. (2) lit. a¹) și aprobă lista persoanelor admise la examen.”

17. Articolul 29 alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) În termen de 3 luni de la primirea certificatului care atestă susținerea examenului, persoana este obligată să depună dosarul pentru înscrierea în registrul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător sau de procuror. În caz contrar, persoana care candidează la funcția de judecător sau de procuror în temeiul vechimii în muncă urmează să susțină un nou examen în fața Comisiei pentru examenele de absolvire. Rezultatele examenului susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire sînt valabile timp de 3 ani.”

Art. III. –

Alineatul (4) va avea următorul cuprins:

(4) Interdicțiile și limitările din prezenta lege se aplică și față de persoanele care au absolvit Institutul Național al Justiției sau au susținut examenul în fața Comisiei pentru examenele de absolvire până la intrarea în vigoare a prezentei legi. În termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, aceștia vor depune Consiliului Superior al Magistraturii și, respectiv, Consiliului Superior al Procurorilor dosarul pentru înscrierea în registrul candidaților.

Se adaugă alineatul (5)

(5) În termen de două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor și Institutul Național al Justiției vor aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.